కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥ అథ ద్వితీయ కాణ్డే షష్ఠః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ సమిధో యజతి వసన్తమేవర్తూనామవ రున్ధే తనూనపాతం యజతి గ్రీష్మమేవాఽవ రున్ధ ఇడో యజతి వర్షా ఏవాఽవ రున్ధే బర్హిర్యజతి శరదమేవాఽవ రున్ధే స్వాహాకారం యజతి హేమన్తమేవాఽవ రున్ధే తస్మాథ్స్వాహాకృతా హేమన్పశవోఽవ సీదన్తి సమిధో యజత్యుషస ఏవ దేవతానామవ రున్ధే తనూనపాతం యజతి యజ్ఞమేవాఽవ రున్ధ [1] ఇడో యజతి పశూనేవాఽవరున్ధే బర్హిర్యజతి ప్రజామేవాఽవ రున్ధే సమానయత ఉపభృతస్తేజో వా ఆజ్యం ప్రజా బర్హిః ప్రజాస్వేవ తేజో దధాతి స్వాహాకారం యజతి వాచమేవాఽవ రున్ధే దశ సం పద్యన్తే దశాక్షరా విరాడన్నం విరాడ్విరాజైవాఽన్నాద్యమవ రున్ధే సమిధో యజత్యస్మిన్నేవ లోకే ప్రతి తిష్ఠతి తనూనపాతం యజతి [2] యజ్ఞ ఏవాఽన్తరిక్షే ప్రతి తిష్ఠతీడో యజతి పశుష్వేవ ప్రతి తిష్ఠతి బర్హిర్యజతి య ఏవ దేవయానాః పన్థానస్తేష్వేవ ప్రతి తిష్ఠతి స్వాహాకారం యజతి సువర్గ ఏవ లోకే ప్రతి తిష్ఠత్యేతావన్తో వై దేవలోకాస్తేష్వేవ యథాపూర్వం ప్రతి తిష్ఠతి దేవాసురా ఏషు లోకేష్వస్పర్ధన్త తే దేవాః ప్రయాజైరేభ్యో లోకేభ్యోఽసురాన్ప్రాణుదన్త తత్ప్రయాజానాం [3] ప్రయాజత్వం యస్యైవం విదుషః ప్రయాజా ఇజ్యన్తే ప్రైభ్యో లోకేభ్యో భ్రాతృవ్యాన్నుదతేఽభిక్రామం జుహోత్యభిజిత్యై యో వై ప్రయాజానాం మిథునం వేద ప్ర ప్రజయా పశుభిర్మిథునైర్జాయతే సమిధో బహ్వీరివ యజతి తనూనపాతమేకమివ మిథునం తదిడో బహ్వీరివ యజతి బర్హిరేకమివ మిథునం తదేతద్వై ప్రయాజానాం మిథునం య ఏవం వేద ప్ర [4] ప్రజయా పశుభిర్మిథునైర్జాయతే దేవానాం వా అనిష్టా దేవతా ఆసన్నథాఽసురా యజ్ఞమజిఘాగ్ంసన్తే దేవా గాయత్రీం వ్యౌహన్పఞ్చాఽక్షరాణి ప్రాచీనాని త్రీణి ప్రతీచీనాని తతో వర్మ యజ్ఞాయాఽభవద్వర్మ యజమానాయయ

త్ప్రయాజానూయాజా ఇజ్యన్తే వర్మైవ తద్యజ్ఞాయ క్రియతే వర్మ యజమానాయ భ్రాతృవ్యాభిభూత్యై తస్మాద్వరూథం పురస్తాద్వర్షీయః పశ్చాద్ధ్రసీయో దేవా వై పురా రక్షోభ్య [5] ఇతి స్వాహాకారేణ ప్రయాజేషు యజ్ఞగ్ం సగ్గ్ స్థాప్యమపశ్యన్తగ్గ్ స్వాహాకారేణ ప్రయాజేషు సమస్థాపయన్వి వా ఏతద్యజ్ఞం ఛిన్దన్తి యథ్స్వాహాకారేణ ప్రయాజేషు సగ్గ్ స్థాపయన్తి ప్రయాజానిష్ట్వా హవీగ్ ష్యభి ఘారయతి యజ్ఞస్య సంతత్యా అథో హవిరేవాఽకరథో యథాపూర్వముపైతి పితా వై ప్రయాజాః ప్రజాఽనూయాజా యత్ప్రయాజానిష్ట్వా హవీగ్ ష్యభిఘారయతి పితైవ తత్పుత్రేణ సాధారణం [6] కురుతే తస్మాదాహుర్యశ్చైవం వేద యశ్చ న కథా పుత్రస్య కేవలం కథా సాధారణం పితురిత్యస్కన్నమేవ తద్యత్ప్రయాజేష్విష్టేషు స్కన్దతి గాయత్ర్యేవ తేన గర్భం ధత్తే సా ప్రజాం పశూన్ యజమానాయ ప్ర జనయతి॥[7]

యజతి యజ్ఞమేవాఽవ రున్ధే తనూనపాతం యజతి ప్రయాజానామేవం వేద ప్ర రక్షోభ్యస్సాధారణం పఞ్చత్రిగ్ంశచ్చ
॥2.6.1॥

చక్షుషీ వా ఏతే యజ్ఞస్య యదాజ్యభాగౌ యదాజ్యభాగౌ యజతి చక్షుషీ ఏవ తద్యజ్ఞస్య ప్రతి దధాతి పూర్వార్ధే జుహోతి తస్మాత్పూర్వార్ధే చక్షుషీ ప్రబాహుగ్జుహోతి తస్మాత్ప్రబాహుక్చక్షుషీ దేవలోకం వా అగ్నినా యజమానోఽను పశ్యతి పితృలోకగ్ం సోమేనోత్తరార్ధేఽగ్నయే జుహోతి దక్షిణార్ధే సోమాయైవమివ హీమౌ లోకావనయోర్లోకయోరనుఖ్యాత్యై రాజానౌ వా ఏతౌ దేవతానాం [8] యదగ్నీషోమావన్తరా దేవతా ఇజ్యేతే దేవతానాం విధృత్యై తస్మాద్రాజ్ఞా మనుష్యా విధృతా బ్రహ్మవాదినో వదన్తి కిం తద్యజ్ఞే యజమానః కురుతే యేనాఽన్యతోదతశ్చ పశూన్దాధారోఽభయతోదతశ్చేత్యృచమనూచ్యాఽఽజ్యభాగస్య జుషాణేన యజతి తేనాఽన్యతోదతో దాధారర్చమనూచ్య హవిష ఋచా యజతి తేనోభయతోదతో దాధార మూర్ధన్వతీ పురోఽనువాక్యా భవతి మూర్ధానమేవైనగ్ం సమానానాం కరోతి [9] నియుత్వత్యా యజతి భ్రాతృవ్యస్యైవ పశూన్ని యువతే కేశినగ్ం హ దార్భ్యం కేశీ

సాత్యకామిరువాచ సప్తపదాం తే శక్వరీగ్ శ్వో యజ్ఞే ప్రయోక్తాసే యస్యై వీర్యేణ ప్ర జాతాన్భ్రాతృవ్యాన్నుదతే ప్రతి జనిష్యమాణాన్ యస్యై వీర్యేణోభయోర్లోకయోర్జ్యోతిర్ధత్తే యస్యై వీర్యేణ పూర్వార్ధేనాఽనడ్వాన్భునక్తి జఘనార్ధేన ధేనురితి పురస్తాల్లక్ష్మా పురోఽనువాక్యా భవతి జాతానేవ భ్రాతృవ్యాన్ప్ర ణుదత ఉపరిష్టాల్లక్ష్మా [10] యాజ్యా జనిష్యమాణానేవ ప్రతి నుదతే పురస్తాల్లక్ష్మా పురోఽ నువాక్యా భవత్యస్మిన్నేవ లోకే జ్యోతిర్ధత్త ఉపరిష్టాల్లక్ష్మా యాజ్యాఽముష్మిన్నేవ లోకే జ్యోతిర్ధత్తే జ్యోతిష్మన్తావస్మా ఇమౌ లోకౌ భవతో య ఏవం వేద పురస్తాల్లక్ష్మా పురోఽనువాక్యా భవతి తస్మాత్పూర్వార్ధేనాఽనడ్వాన్భునక్త్యుపరిష్టాల్లక్ష్మా యాజ్యా తస్మాజ్జఘనార్ధేన ధేనుర్య ఏవం వేద భుఙ్క్త ఏనమేతౌ వజ్ర ఆజ్యం వజ్ర ఆజ్యభాగౌ [11] వజ్రో వషట్కారస్త్రివృతమేవ వజ్రగ్ం సం భృత్య భ్రాతృవ్యాయ ప్ర హరత్యఛంబట్కారమపగూర్య వషట్కరోతి స్తృత్యై గాయత్రీ పురోఽనువాక్యా భవతి త్రిష్టుగ్యాజ్యా బ్రహ్మన్నేవ క్షత్రమన్వారం భయతి తస్మాద్బ్రాహ్మణో ముఖ్యో ముఖ్యో భవతి య ఏవం వేద ప్రైవైనం పురోఽనువాక్యయాహ ప్ర ణయతి యాజ్యయా గమయతి వషట్కారేణైవైనం పురోఽనువాక్యయా దత్తే ప్ర యచ్ఛతి యాజ్యయా ప్రతి [12] వషట్కారేణ స్థాపయతి త్రిపదా పురోఽనువాక్యా భవతి త్రయ ఇమే లోకా ఏష్వేవ లోకేషు ప్రతి తిష్ఠతి చతుష్పదా యాజ్యా చతుష్పద ఏవ పశూనవ రున్ధే ద్వ్యక్షరో వషట్కారో ద్విపాద్యజమానః పశుష్వేవోపరిష్టాత్ప్రతి తిష్ఠతి గాయత్రీ పురోఽనువాక్యా భవతి త్రిష్టుగ్యాజ్యైషా వై సప్తపదా శక్వరీ యద్వా ఏతయా దేవా అశిక్షన్తదశక్నువన్ య ఏవం వేద శక్నోత్యేవ యచ్ఛిక్షతి॥[13]

దేవతానాం కరోత్యుపరిష్టాల్లక్ష్మాఽఽజ్య భాగో ప్రతి శక్నోత్యేవ ద్వే చ॥**2.6.2**॥

ప్రజాపతిర్దేవేభ్యో యజ్ఞాన్వ్యాదిశథ్స ఆత్మన్నాజ్యమధత్త తం దేవా అబ్రువన్నేష వావ యజ్ఞో యదాజ్యమప్యేవ నోఽత్రాఽస్త్వితి సోఽబ్రవీద్యజాన్ వ ఆజ్యభాగావుప స్తృణానభి

ఘారయానితి తస్మాద్యజన్త్యాజ్యభాగావుప స్తృణన్త్యభి ఘారయన్తి బ్రహ్మవాదినో
వదన్తి కస్మాథ్సత్యాద్యాతయామాన్యన్యాని హవీగ్ ష్యయాతయామమాజ్యమితి
ప్రాజాపత్య- [14] మితి బ్రూయాదయాతయామా హి దేవానాం ప్రజాపతిరితి ఛన్దాగ్ంసి
దేవేభ్యోఽపాఽక్రామన్న వోఽభాగాని హవ్యం వక్ష్యామ ఇతి తేభ్య
ఏతచ్చతురవత్తమధారయన్పురోఽనువాక్యాయై యాజ్యాయై దేవతాయై వషట్కారాయ
యచ్చతురవత్తం జుహోతి ఛన్దాగ్ స్యేవ తత్ప్రీణాతి తాన్ యస్య ప్రీతాని దేవేభ్యో
హవ్యం వహన్త్యజ్గిరసో వా ఇత ఉత్తమాః సువర్గం లోకమాయన్తదృషయో
యజ్ఞవాస్త్వభ్యవాయన్తే- [15] ఽపశ్యన్పురోడాశం కూర్మం భూతగ్ం సర్పన్తం
తమబ్రువన్నిన్ద్రాయ ధ్రియస్వ బృహస్పతయే ధ్రియస్వ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో ధ్రియస్వేతి స
నాఽధ్రియత తమబ్రువన్నగ్నయే ధ్రియస్వేతి సోఽగ్నయేఽధ్రియత
యదాగ్నేయోఽష్టాకపాలోఽమావాస్యాయాం చ పౌర్ణమాస్యాం చాఽచ్యుతో భవతి
సువర్గస్య లోకస్యాఽభిజిత్యై తమబ్రువన్కథాఽహాస్థా
ఇత్యనుపాక్తోఽభూవమిత్యబ్రవీద్యథాక్షోఽనుపాక్తో- [16]
ఽవార్ఛత్యేవమవాఽఽరమిత్యుపరిష్టాదభ్యజ్యాధస్తాదుపాఽనక్తి సువర్గస్య లోకస్య
సమష్ట్యై సర్వాణి కపాలాన్ యభి ప్రథయతి తావతః పురోడాశానముష్మిఁల్లోకేఽభి
జయతి యో విదగ్ధః స నైర్ఋతో యోఽశృతః స రౌద్రో యః శృతః స
సదేవస్తస్మాదవిదహతా శృతంకృత్యః సదేవత్వాయ భస్మనాఽభి వాసయతి
తస్మాన్మాగ్ంసేనాఽస్థి ఛన్నం వేదేనాఽభి వాసయతి తస్మాత్- [17] కేశైః శిరశ్ఛన్నం
ప్రచ్యుతం వా ఏతదస్మాఁల్లోకాదగతం దేవలోకం యచ్ఛృతగ్ం
హవిరనభిఘారితమభిఘార్యోద్వాసయతి దేవత్రైవైనద్గమయతి యద్యేకం కపాలం
నశ్యేదేకో మాసః సంవథ్సరస్యాఽనపేతః స్యాదథ యజమానః ప్ర మీయేత యద్ద్వే
నశ్యేతాం ద్వౌ మాసౌ సంవథ్సరస్యాఽనపేతౌ స్యాతామథ యజమానః ప్ర మీయేత
సంఖ్యాయోద్వాసయతి యజమానస్య [18] గోపీథాయ యది నశ్యేదాశ్వినం ద్వికపాలం

నిర్వపేద్ద్యావాపృథివ్యమేకకపాలమశ్వినౌ వై దేవానాం భిషజౌ తాభ్యామేవాఽస్మై భేషజం కరోతి ద్యావాపృథివ్య ఏకకపాలో భవత్యనయోర్వా ఏతన్నశ్యతి యన్నశ్యత్యనయోరేవైనద్విన్దతి ప్రతిష్ఠిత్యై||[19]

*ప్రాజాపత్యం తేఽక్ష్ణోఽనుపాక్తో వేదేనాఽభి వానయతి తస్మాద్యజమానస్య ద్వాత్రిగ్ంశచ్చ||**2.6.3**||*

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవ ఇతి స్ఫ్యమా దత్తే ప్రసూత్యా అశ్వినోర్బాహుభ్యామిత్యాహాఽశ్వినౌ హి దేవానామధ్వర్యూ ఆస్తాం పూష్ణో హస్తాభ్యామిత్యాహ యత్యై శతభృష్టిరసి వానస్పత్యో ద్విషతో వధ ఇత్యాహ వజ్రమేవ తథ్సగ్గ్ శ్యతి భ్రాతృవ్యాయ ప్రహరిష్యన్థ్సం బయజుర్హరత్యేతావతీ వై పృథివీ యావతీ వేదిస్తస్యా ఏతావత ఏవ భ్రాతృవ్యం నిర్భజతి [20] తస్మాన్నాభాగం నిర్భజన్తి త్రిర్హరతి త్రయ ఇమే లోకా ఏభ్య ఏవైనం లోకేభ్యో నిర్భజతి తూష్ణీం చతుర్థగ్ం హరత్యపరిమితాదేవైనం నిర్భజత్యుద్ధన్తి యదేవాస్యా అమేధ్యం తదప హన్త్యుద్ధన్తి తస్మాదోషధయః పరా భవన్తి మూలం ఛినత్తి భ్రాతృవ్యస్యైవ మూలం ఛినత్తి పితృదేవత్యాఽతిఖాతేయతీం ఖనతి ప్రజాపతినా [21] యజ్ఞముఖేన సం మితామా ప్రతిష్ఠాయై ఖనతి యజమానమేవ ప్రతిష్ఠాం గమయతి దక్షిణతో వర్షీయసీం కరోతి దేవయజనస్యైవ రూపమకః పురీషవతీం కరోతి ప్రజా వై పశవః పురీషం ప్రజయైవైనం పశుభిః పురీషవన్తం కరోత్యుత్తరం పరిగ్రాహం పరి గృహ్ణాత్యేతావతీ వై పృథివీ యావతీ వేదిస్తస్యా ఏతావత ఏవ భ్రాతృవ్యం నిర్భజ్యాఽఽత్మన ఉత్తరం పరిగ్రాహం పరి గృహ్ణాతి క్రూరమివ వా [22] ఏతత్కరోతి యద్వేదిం కరోతి ధా అసి స్వధా అసీతి యోయుప్యతే శాన్త్యై ప్రోక్షణీరా సాదయత్యాపో వై రక్షోఘ్నీ రక్షసామపహత్యై స్ఫ్యస్య వర్త్మన్థ్సాదయతి యజ్ఞస్య సంతత్యై యం ద్విష్యాత్తం ధ్యాయేచ్ఛుచైవైనమర్పయతి||

[23]

*భజతి ప్రజాపతినేవ వై త్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ||**2.6.4**||*

బ్రహ్మవాదినో వదన్త్యద్భిర్హవీగ్ంషి ప్రౌక్షీః కేనాఽప ఇతి బ్రహ్మణేతి బ్రూయాదద్భిర్హ్యేవ హవీగ్ంషి ప్రోక్షతి బ్రహ్మణాఽప ఇధ్మాబర్హిః ప్రోక్షతి మేధ్యమేవైనత్కరోతి వేదిం ప్రోక్షత్యృక్షా వా ఏషాఽలోమకాఽమేధ్యా యద్వేదిర్మేధ్యామేవైనాం కరోతి దివే త్వాఽన్తరిక్షాయ త్వా పృథివ్యై త్వేతి బర్హిరాసాద్య ప్రో- [24] క్షత్యేభ్య ఏవైనల్లోకేభ్యః ప్రోక్షతి క్రూరమివ వా ఏతత్కరోతి యత్ఖనత్యపో ని నయతి శాన్త్యై పురస్తాత్ప్రస్తరం గృహ్ణాతి ముఖ్యమేవైనం కరోతీయన్తం గృహ్ణాతి ప్రజాపతినా యజ్ఞముఖేన సం మితం బర్హిః స్తృణాతి ప్రజా వై బర్హిః పృథివీ వేదిః ప్రజా ఏవ పృథివ్యాం ప్రతి ష్ఠాపయత్యనతిదృశ్నగ్గ్ స్తృణాతి ప్రజయైవైనం పశుభిరనతిదృశ్నం కరో- [25] త్యుత్తరం బర్హిషః ప్రస్తరగ్ం సాదయతి ప్రజా వై బర్హిర్యజమానః ప్రస్తరో యజమానమేవాఽయజమానాదుత్తరం కరోతి తస్మాద్యజమానోఽయజమానాదుత్తరోఽన్తర్దధాతి వ్యావృత్త్యా అనక్తి హవిష్కృతమేవైనగ్ం సువర్గం లోకం గమయతి త్రేధాఽనక్తి త్రయ ఇమే లోకా ఏభ్య ఏవైనం లోకేభ్యోఽనక్తి న ప్రతి శృణాతి యత్ప్రతిశృణీయాదనూర్ధ్వం భావుకం యజమానస్య స్యాదుపరీవ ప్ర హర- [26] త్యుపరీవ హి సువర్గో లోకో ని యచ్ఛతి వృష్టిమేవాఽస్మై ని యచ్ఛతి నాఽత్యగ్రం ప్ర హరేద్యదత్యగ్రం ప్రహరేదత్యాసారిణ్యధ్వర్యోర్నాశుకా స్యాన్న పురస్తాత్ప్రత్యస్యేద్యత్పురస్తాత్ప్రత్యస్యేథ్సువర్గాల్లోకాద్యజమానం ప్రతి నుదేత్ప్రాఞ్చం ప్ర హరతి యజమానమేవ సువర్గం లోకం గమయతి న విష్వఞ్చం వి యుయాద్యద్విష్వఞ్చం వియుయా- [27] థ్స్త్ర్యస్య జాయేతోర్ధ్వముద్యౌత్యూర్ధ్వమివ హి పుగ్ంసః పుమానేవాస్య జాయతే యథ్స్ఫ్యేన వోపవేషేణ వా యోయుప్యేత స్తృతిరేవాస్య సా హస్తేన యోయుప్యతే యజమానస్య గోపీథాయ బ్రహ్మవాదినో వదన్తి కిం యజ్ఞస్య యజమాన ఇతి ప్రస్తర ఇతి తస్య క్వ సువర్గో లోక ఇత్యాహవనీయ ఇతి బ్రూయాద్యత్ప్రస్తరమాహవనీయే ప్రహరతి యజమానమేవ [28] సువర్గం లోకం

గమయతి వి వా ఏతద్యజమానో లిశతే యత్ప్రస్తరం యోయుప్యస్తే బర్హిరను ప్ర హరతి శాన్త్యా అనారంభణ ఇవ వా ఏతర్హ్యధ్వర్యుః స ఈశ్వరో వేపనో భవితోర్ధ్రువాఽసీతీమామభి మృశతీయం పై ధ్రువాఽస్యామేవ ప్రతి తిష్ఠతి న వేపనో భవత్యగా 3 నగ్నీదిత్యాహ యద్బ్రూయాదగన్నగ్నిరిత్యగ్నావగ్నిం గమయేన్నిర్యజమానగ్ం సువర్గాల్లోకాద్భజేదగన్నిత్యేవ బ్రూయాద్యజమానమేవ సువర్గం లోకం గమయతి॥[29]

ఆసాద్య ప్రాఽనతిదృశ్నం కరోతి హరతి వియుయాద్యజమానమేవాఽగ్నిరితి సప్తదశ చ॥**2.6.5**॥

అగ్నేస్త్రయో జ్యాయాగ్ంసో భ్రాతర ఆసన్తే దేవేభ్యో హవ్యం వహన్తః ప్రాఽమీయన్త సోఽగ్నిరబిభేదిత్థం వావ స్య ఆర్తిమాఽరిష్యతీతి స నిలాయత సోఽపః ప్రాఽవిశత్తం దేవతాః ప్రైషమైచ్ఛన్తం మత్స్యః ప్రాఽబ్రవీత్తమశపద్ధియాధియా త్వా వధ్యాసుర్యో మా ప్రాఽవోచ ఇతి తస్మాన్మత్స్యం ధియాధియా ఘ్నన్తి శప్తో [30] హి తమన్వవిన్దన్తమబ్రువన్నుప న ఆ వర్తస్వ హవ్యం నో వహేతి సోఽబ్రవీద్వరం వృణై యదేవ గృహీతస్యాఽహుతస్య బహిఃపరిధి స్కన్దాత్తన్మే భ్రాతృణాం భాగధేయమసదితి తస్మాద్యద్గృహీతస్యాఽహుతస్య బహిఃపరిధి స్కన్దతి తేషాం తద్భాగధేయం తానేవ తేన ప్రీణాతి పరిధీన్పరి దధాతి రక్షసామపహత్యై సగ్ం స్పర్శయతి [31] రక్షసామనన్వవచారాయ న పురస్తాత్పరి దధాత్యాదిత్యో హ్యేవోద్యన్పురస్తాద్రక్షాగ్ స్యపహన్త్యూర్ధ్వే సమిధావా దధాత్యుపరిష్టాదేవ రక్షాగ్ స్యప హన్తి యజుషాఽన్యాన్తూష్ణీమన్యాం మిథునత్వాయ ద్వే ఆ దధాతి ద్విపాద్యజమానః ప్రతిష్ఠిత్యై బ్రహ్మవాదినో వదన్తి స త్వై యజేత యో యజ్ఞస్యాఽఽర్త్యా వసీయాన్థ్స్యాదితి భూపతయే స్వాహా భువనపతయే స్వాహా భూతానాం [32] పతయే స్వాహేతి స్కన్నమను మన్త్రయేత యజ్ఞస్యైవ తదార్త్యా యజమానో వసీయాన్భవతి భూయసీర్హి దేవతాః ప్రీణాతి జామి వా ఏతద్యజ్ఞస్య క్రియతే యదన్వఞ్చౌ

పురోడాశావుపాగ్ంశుయాజమన్తరా యజత్యజామిత్వాయాఽథో మిథునత్వాయాఽగ్నిరముష్మింల్లోక ఆసీద్యమోఽస్మిన్తే దేవా అబ్రువన్నేతేమౌ వి పర్యూహామేత్యన్నాద్యేన దేవా అగ్ని- [33] ముపామన్త్రయన్త రాజ్యేన పితరో యమం తస్మాదగ్నిర్దేవానామన్నాదో యమః పితౄణాగ్ం రాజా య ఏవం వేద ప్ర రాజ్యమన్నాద్యమాప్నోతి తస్మా ఏతద్భాగధేయం ప్రాయచ్ఛన్ యదగ్నయే స్విష్టకృతేఽవద్యన్తి యదగ్నయే స్విష్టకృతేఽవద్యతి భాగధేయేనైవ తద్రుద్రగ్ం సమర్ధయతి సకృథ్సకృదవ ద్యతి సకృదివ హి రుద్ర ఉత్తరార్ధాదవ ద్యత్యేషా వై రుద్రస్య [34] దిక్స్వాయామేవ దిశి రుద్రం నిరవదయతే ద్విరభి ఘారయతి చతురవత్తస్యాఽఽప్త్యై పశవో వై పూర్వా ఆహుతయ ఏష రుద్రో యదగ్నిర్యత్పూర్వా ఆహుతీరభి జుహుయాద్రుద్రాయ పశూనపి దధ్యాదపశుర్యజమానః స్యాదతిహాయ పూర్వా ఆహుతీర్జుహోతి పశూనాం గోపీథాయ॥[35]

శప్తస్పర్శయతి భూతానామగ్నిగ్ం రుద్రస్య సప్తత్రిగ్ంశచ్చ ***||2.6.6||***

మనుః పృథివ్యా యజ్ఞియమైచ్ఛథ్స ఘృతం నిషిక్తమవిన్దథ్సోఽబ్రవీత్కోఽస్యేశ్వరో యజ్ఞేఽపి కర్తోరితి తావబ్రూతాం మిత్రావరుణౌ గోరేవాఽఽవమీశ్వరౌ కర్తోః స్వ ఇతి తౌ తతో గాగ్ం సమైరయతాగ్ం సా యత్రయత్ర న్యక్రామత్తతో ఘృతమపీడ్య తతస్మాద్ఘృతపద్యుచ్యతే తదస్యై జన్మోపహూతగ్ం రథంతరగ్ం సహ పృథివ్యేత్యాహే- [36] యం వై రథంతరమిమామేవ సహాఽన్నాద్యేనోప హ్వయత ఉపహూతం వామదేవ్యగ్ం సహాఽన్తరిక్షేణేత్యాహ పశవో వై వామదేవ్యం పశూనేవ సహాన్తరిక్షేణోప హ్వయత ఉపహూతం బృహథ్సహ దివేత్యాహైరం వై బృహదిరామేవ సహ దివోప హ్వయత ఉపహూతాః సప్త హోత్రా ఇత్యాహ హోత్రా ఏవోప హ్వయత ఉపహూతా ధేనుః [37] సహర్షభేత్యాహ మిథునమేవోప హ్వయత ఉపహూతో భక్షః సఖేత్యాహ సోమపీథమేవోప హ్వయత ఉపహూతాం 4 హో ఇత్యాహాఽఽత్మానమేవోప హ్వయత

ఆత్మా హ్యుపహూతానాం వసిష్ఠ ఇడాముప హ్వాయతే పశవో వా ఇడా పశూనేవోప హ్వాయతే చతురుప హ్వాయతే చతుష్పాదో హి పశవో మానవీత్యాహ మనుర్హ్యేతా-
[38] మగ్రేఽపశ్యద్ఘృతపదీత్యాహ యదేవాఽస్యై పదాద్ఘృతమపీడ్యత తస్మాదేవమాహ మైత్రావరుణీత్యాహ మిత్రావరుణౌ హ్యేనాగ్ం సమైరయతాం బ్రహ్మ దేవకృతముపహూతమిత్యాహ బ్రహ్మైవోప హ్వాయతే దైవ్యా అధ్వర్యవ ఉపహూతా ఉపహూతా మనుష్యా ఇత్యాహ దేవమనుష్యానేవోప హ్వాయతే య ఇమం యజ్ఞమవాన్ యే యజ్ఞపతిం వర్ధానిత్యాహ
[39] యజ్ఞాయ చైవ యజమానాయ చాఽఽశిషమా శాస్తే ఉపహూతే ద్యావాపృథివీ ఇత్యాహ ద్యావాపృథివీ ఏవోప హ్వాయతే పూర్వజే ఋతావరీ ఇత్యాహ పూర్వజే హ్యేతే ఋతావరీ దేవీ దేవపుత్రే ఇత్యాహ దేవీ హ్యేతే దేవపుత్రే ఉపహూతోఽయం యజమాన ఇత్యాహ యజమానమేవోప హ్వాయత ఉత్తరస్యాం దేవయజ్యాయాముపహూతో భూయసి హవిష్కరణ ఉపహూతో దివ్యే ధామన్నుపహూత
[40] ఇత్యాహ ప్రజా వా ఉత్తరా దేవయజ్యా పశవో భూయో హవిష్కరణగ్ం సువర్గో లోకో దివ్యం ధామేదమసీదమసీత్యేవ యజ్ఞస్య ప్రియం ధామోప హ్వాయతే విశ్వమస్య ప్రియముపహూతమిత్యాహాఽఛంబట్కారమేవోప హ్వాయతే||[41]
ఆహ ధేనురేతాం వర్ధానిత్యాహ ధామన్నుపహూతశ్చతుస్త్రిగ్ంశచ్చ||**2.6.7**||

పశవో వా ఇడా స్వయమా దత్తే కామమేవాఽఽత్మనా పశూనామా దత్తే న హ్యన్యః కామం పశూనాం ప్రయచ్ఛతి వాచస్పతయే త్వా హుతం ప్రాఽశ్నామీత్యాహ వాచమేవ భాగధేయేన ప్రీణాతి సదసస్పతయే త్వా హుతం ప్రాఽశ్నామీత్యాహ స్వగాకృత్యై చతురవత్తం భవతి హవిర్వై చతురవత్తం పశవశ్చతురవత్తం యద్ధోతా ప్రాశ్నీయాద్ధోతా-
[42] ఽఽర్తిమార్ఛేద్యదగ్నౌ జుహుయాద్రుద్రాయ పశూనపి దధ్యాదపశుర్యజమానః స్యాద్వాచస్పతయే త్వా హుతం ప్రాఽశ్నామీత్యాహ పరోఽక్షమేవైనజ్జుహోతి సదసస్పతయే త్వా హుతం ప్రాఽశ్నామీత్యాహ స్వగాకృత్యై

ప్రాఽశ్నన్తి తీర్థ ఏవ ప్రాఽశ్నన్తి దక్షిణాం దదాతి తీర్థ ఏవ దక్షిణాం దదాతి వి వా ఏతద్యజ్ఞం [43] ఛిన్దన్తి యన్మధ్యతః ప్రాఽశ్నన్త్యద్భిర్మార్జయన్త ఆపో వై సర్వా దేవతా దేవతాభిరేవ యజ్ఞగ్‍ం సం తన్వన్తి దేవా వై యజ్ఞాద్రుద్రమన్తరాయన్థ్స యజ్ఞమవిధ్యత్తం దేవా అభి సమగచ్ఛన్త కల్పతాం న ఇదమితి తేఽబ్రువన్థ్స్విష్టం వై న ఇదం భవిష్యతి యదిమగ్‍ం రాధయిష్యామ ఇతి తథ్స్విష్టకృతః స్విష్టకృత్త్వం తస్యాఽఽవిద్ధం [44] నిరకృన్తన్ యవేన సం మితం తస్మాద్యవమాత్రమవ ద్యేద్యజ్జ్యాయోఽవద్యేద్రోపయేత్తద్యజ్ఞస్య యదుప చ స్తృణీయాదభి చ ఘారయేదుభయతః సగ్గ్ శ్వాయి కుర్యాదవదాయాఽభి ఘారయతి ద్వేః సం పద్యతే ద్విపాద్యజమానః ప్రతిష్ఠిత్యై యత్తిరశ్చీనమతిహరేదనభివిద్ధం యజ్ఞస్యాభి విధ్యేదగ్రేణ పరి హరతి తీర్థేనైవ పరి హరతి తత్పూష్ణే పర్య హరన్తత్- [45] పూషా ప్రాశ్యదతోఽరుణత్తస్మాత్పూషా ప్రపిష్టభాగోఽదన్తకో హి తం దేవా అబ్రువన్వి వా అయమార్ధ్యప్రాశిత్రియో వా అయమభూదితి తద్బృహస్పతయే పర్యహరన్థ్సోఽబిభేద్బృహస్పతిరిత్థం వావ స్య ఆర్తిమాఽరిష్యతీతి స ఏతం మన్త్రమపశ్యథ్సూర్యస్య త్వా చక్షుషా ప్రతి పశ్యామీత్యబ్రవీన్న హి సూర్యస్య చక్షుః [46] కిం చన హినస్తి సోఽబిభేత్ప్రతిగృహ్ణన్తం మా హిగ్‍ంసిష్యతీతి దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యాం ప్రతి గృహ్ణామీత్యబ్రవీథ్సవితృప్రసూత ఏవైనద్బ్రహ్మణా దేవతాభిః ప్రత్యగృహ్ణాథ్సోఽబిభేత్ప్రాశ్నన్తం మా హిగ్‍ంసిష్యతీత్యగ్నేస్త్వాఽఽస్యేన ప్రాఽశ్నామీత్యబ్రవీన్న హ్యగ్నేరాస్యం కిం చన హినస్తి సోఽబిభేత్- [47] ప్రాశితం మా హిగ్‍ంసిష్యతీతి బ్రాహ్మణస్యోదరేణేత్యబ్రవీన్న హి బ్రాహ్మణస్యోదరం కిం చన హినస్తి బృహస్పతేర్బ్రహ్మణేతి స హి బ్రహ్మిష్ఠోఽప వా ఏతస్మాత్ప్రాణాః క్రామన్తి యః ప్రాశిత్రం ప్రాశ్నా త్యద్భిర్మార్జయిత్వా ప్రాణాన్థ్సం మృశతేఽమృతం వై ప్రాణా అమృతమాపః ప్రాణానేవ యథాస్థానముప హ్వయతే॥[48]

ప్రాశ్నీయాద్ధోతా యజ్ఞం నిరహరన్తచ్చక్షురాస్యం కించన హినస్తి సోఽబిభేచ్చతుశ్చత్వారిగ్‍ంశచ్చ **||2.6.8||**

అగ్నీధ ఆ దధాత్యగ్నిముఖానేవర్తూన్ ప్రీణాతి సమిధమా దధాత్యుత్తరాసామాహుతీనాం
ప్రతిష్ఠిత్యా అథో సమిద్వత్యేవ జుహోతి పరిధీన్థ్సం మార్ష్టి
పునాత్యేవైనాన్థ్సకృథ్సకృథ్సం మార్ష్టి పరా జివ హ్యేతర్హి యజ్ఞశ్చతుః సం పద్యతే
చతుష్పాదః పశవః పశూనేవాఽవ రున్ధే బ్రహ్మన్ప్ర స్థాస్యామ ఇత్యాహాత్ర వా ఏతర్హి
యజ్ఞః శ్రితో [49] యత్ర బ్రహ్మా యత్రైవ యజ్ఞః శ్రితస్తత ఏవైనమా రభతే యద్ధస్తేన
ప్రమీవేద్వేపనః స్యాద్యచ్ఛీర్ష్ణా శీర్షక్తిమాన్థ్స్యాద్యత్తూష్ణీమాసీతాఽసంప్రత్తో యజ్ఞః
స్యాత్ప్ర తిష్ఠేత్యేవ బ్రూయాద్వాచి వై యజ్ఞః శ్రితో యత్రైవ యజ్ఞః శ్రితస్తత ఏవైనగ్ం
సం ప్ర యచ్ఛతి దేవ సవితరేతత్తే ప్రా- [50] ఽఽహేత్యాహ ప్రసూత్యై
బృహస్పతిర్బ్రహ్మేత్యాహ స హి బ్రహ్మిష్ఠః స యజ్ఞం పాహి స యజ్ఞపతిం పాహి స
మాం పాహీత్యాహ యజ్ఞాయ యజమానాయాఽఽత్మనే తేభ్య ఏవాఽఽశిషమా
శాస్తేఽనార్త్యై ఆశ్రావ్యాఽహ దేవాన్ యజేతి బ్రహ్మవాదినో వదన్తీష్టా దేవతా అథ కతమ
ఏతే దేవా ఇతి ఛన్దాగ్ంసీతి బ్రూయాద్గాయత్రీం త్రిష్టుభం [51] జగతీమిత్యథో
ఖల్వాహుర్బ్రాహ్మణా వై ఛన్దాగ్ంసీతి తానేవ తద్యజతి దేవానాం వా ఇష్టా దేవతా
ఆసన్నథాఽగ్నిర్నోదజ్వలత్తం దేవా ఆహుతీభిరనూయాజేష్వన్వవిన్దన్ యదనూయాజాన్
యజత్యగ్నిమేవ తథ్సమిన్ధ ఏతదుర్వై నామాసుర ఆసీథ్స ఏతర్హి
యజ్ఞస్యాఽఽశిషమవృఙ్క్త యద్బ్రూయాదేత- [52] దు ద్యావాపృథివీ
భద్రమభూదిత్యేతదుమేవాఽఽసురం యజ్ఞస్యాఽఽశిషం గమయేదిదం
ద్యావాపృథివీభద్రమభూదిత్యేవ బ్రూయాద్యజమానమేవ యజ్ఞస్యాఽఽశిషం
గమయత్యార్ధ్మ సూక్తవాకముత నమోవాకమిత్యాహేదమరాథ్స్మేతి వావైతదాహోపశ్రితో
దివః పృథివ్యోరిత్యాహ ద్యావాపృథివ్యోర్హి యజ్ఞ ఉపశ్రిత ఓమన్వతీ తేఽస్మిన్ యజ్ఞే
యజమాన ద్యావాపృథివీ [53] స్తామిత్యాహాఽఽశిషమేవైతామా శాస్తే
యద్బ్రూయాథ్సూపావసానా చ స్వధ్యవసానా చేతి ప్రమాయుకో యజమానః

స్యాద్యదా హి ప్రమీయతేఽథేమాముపావస్యతి సూపచరణా చ స్వధిచరణా చేత్యేవ బ్రూయాద్వరీయసీమేవాఽస్మై గవ్యూతిమా శాస్తే న ప్రమాయుకో భవతి తయోరావిద్యగ్నిరిదగ్ం హవిరజుషతేత్యాహ యా అయాక్ష్మ [54] దేవతాస్తా అరీరధామేతి వావైతదాహ యన్న నిర్దిశేత్ప్రతివేశం యజ్ఞస్యాఽఽశీర్గచ్ఛేదా శాస్తేఽయం యజమానోఽసావిత్యాహ నిర్దిశ్యైవైనగ్ం సువర్గం లోకం గమయత్యాయురా శాస్తే సుప్రజాస్త్వమా శాస్త ఇత్యాహాఽఽశిషమేవైతామా శాస్తే సజాతవనస్యామా శాస్త ఇత్యాహ ప్రాణా వై సజాతాః ప్రాణానేవ [55] నాఽన్తరేతి తదగ్నిర్దేవో దేవేభ్యో వనతే వయమగ్నేర్మానుషా ఇత్యాహాఽగ్నిర్దేవేభ్యో వనుతే వయం మనుష్యేభ్య ఇతి వావైతదాహేహ గతిర్వామస్యేదం చ నమో దేవేభ్య ఇత్యాహ యాశ్చైవ దేవతా యజతి యాశ్చ న తాభ్య ఏవోభయీభ్యో నమస్కరోత్యాత్మనోఽనార్త్యై॥[56]

శ్రితస్తే ప్ర త్రిష్టుభమేతద్ద్యావాపృథివీ యా అయాక్ష్మ ప్రాణానేవ షట్చత్వారిగ్ంశచ్చ||**2.6.9**||

దేవా వై యజ్ఞస్య స్వగాకర్తారం నాఽవిన్దన్తే శంయుం బార్హస్పత్యమబ్రువన్నిమం నో యజ్ఞగ్గ్ స్వగా కుర్వితి సోఽబ్రవీద్వరం వృణై యదేవాబ్రాహ్మణోక్తోఽశ్రద్దధానో యజాతై సా మే యజ్ఞస్యాఽఽశీరసదితి తస్మాద్యదబ్రాహ్మణోక్తోఽశ్రద్దధానో యజతే శంయుమేవ తస్య బార్హస్పత్యం యజ్ఞస్యాఽఽశీర్గచ్ఛత్యేతన్మమేత్యబ్రవీత్కిం మే ప్రజాయాః [57] ఇతి యోఽపగురాతై శతేన యాతయాద్యో నిహనత్సహస్రేణ యాతయాద్యో లోహితం కరవద్యావతః ప్రస్కద్య పాగ్ంసూన్థ్సంగృహ్ణాత్తావతః సంవథ్సరాన్పితృలోకం న ప్ర జానాదితి తస్మాద్బ్రాహ్మణాయ నాఽప గురేత న ని హన్యాన్న లోహితం కుర్యాదేతావతా హైనసా భవతి తచ్ఛంయోరా వృణీమహ ఇత్యాహ యజ్ఞమేవ తథ్స్వగా కరోతి త- [58] చ్ఛం యోరా వృణీమహ ఇత్యాహ శంయుమేవ బార్హస్పత్యం భాగధేయేన సమర్ధయతి గాతుం యజ్ఞాయ గాతుం యజ్ఞపతయ ఇత్యాహాఽఽశిషమేవైతామా శాస్తే సోమం యజతి రేత ఏవ తద్దధాతి త్వష్టారం యజతి

రేత ఏవ హితం త్వష్టా రూపాణి వి కరోతి దేవానాం పత్నీర్యజతి మిథునత్వాయాఽగ్నిం గృహపతిం యజతి ప్రతిష్ఠిత్యై జామి వా ఏతద్యజ్ఞస్య క్రియతే [59] యదాజ్యేన ప్రయాజా ఇజ్యన్త ఆజ్యేన పత్నీసంయాజా ఋచమనూచ్య పత్నీసంయాజానామృచా యజత్యజామిత్వాయాఽథో మిథునత్వాయ పఙ్క్తిప్రాయణో వై యజ్ఞః పఙ్క్త్యుదయనః పఞ్చ ప్రయాజా ఇజ్యన్తే చత్వారః పత్నీసంయాజాః సమిష్టయజుః పఞ్చమం పఙ్క్తిమేవాఽను ప్రయన్తి పఙ్క్తిమనూద్యన్తి॥[60]

ప్రజాయాః కరోతి తత్క్రియతే త్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ||**2.6.10**||

యుక్ష్వా హి దేవహూతమాగ్ం అశ్వాగ్ం అగ్నే రథీరివ। ని హోతా పూర్వ్యః సదః॥ ఉత నో దేవ దేవాగ్ం అచ్ఛా వోచో విదుష్టరః। శ్రద్విశ్వా వార్యా కృధి॥ త్వగ్ం హ యద్యవిష్ఠ్య సహసః సూనవాహుత। ఋతావా యజ్ఞియో భువః॥ అయమగ్నిః సహస్రిణో వాజస్య శతినస్పతిః। మూర్ధా కవీ రయీణామ్॥ తం నేమిమృభవో యథాఽఽనమస్వ సహూతిభిః। నేదీయో యజ్ఞ- [61] మఙ్గిరః॥ తస్మై నూనమభిద్యవే వాచా విరూప నిత్యయా। వృష్ణే చోదస్వ సుష్టుతిమ్॥ కము ష్విదస్య సేనయాఽగ్నేరపాకచక్షసః। పణిం గోషు స్తరామహే॥ మా నో దేవానాం విశః ప్రస్నాతీరివోస్రాః। కృశం న హాసురఘ్నియాః॥ మా నః సమస్య దూఢ్యః పరిద్వేషసో అగ్ంహతిః। ఊర్మిర్న నావమా వధీత్॥ నమస్తే అగ్న ఓజసే గృణన్తి దేవ కృష్టయః। అమై- [62] రమిత్రమర్దయ॥ కువిత్సు నో గవిష్టయేఽగ్నే సంవేషిషో రయిమ్। ఉరుకృదురు ణస్కృధి॥ మా నో అస్మిన్మహాధనే పరా వర్గ్భారభృద్యథా। సంవర్గగ్ం సగ్ం రయిం జయ॥ అన్యమస్మద్భియా ఇయమగ్నే సిషక్తు దుచ్ఛునా। వర్ధా నో అమవచ్ఛవః॥ యస్యాఽజుషన్నమస్వినః శమీమదుర్మఖస్య వా। తం ఘేదగ్నిర్వృధాఽవతి॥ పరస్యా అధి [63] సంవతోఽవరాగ్ం అభ్యా తర। యత్రాహమస్మి తాగ్ం అవ॥ విద్మా హి తే పురా వయమగ్నే పితుర్యథాఽవసః। అధా తే సుమ్నమీమహే। య ఉగ్ర ఇవ శర్యహా

తిగ్మశృఙ్గో న వగ్ంసగః। అగ్నే పురో రురోజిథ॥ సఖాయః సం వః సమ్యఞ్చమిషగ్గ్ స్తోమం చాగ్నయే। వర్షిష్ఠాయ క్షితీనామూర్జో నప్త్రే సహస్వతే॥ సగ్ంసమిద్యువసే వృషన్నగ్నే విశ్వాన్యర్య ఆ। ఇడస్పదే సమిధ్యసే స నోవసూన్యా భర॥ ప్రజాపతే స వేద సోమాపూషణేమౌ దేవౌ॥[64]

యజ్ఞమమైరథ వృషన్నేకాన్న విగ్ంశతిశ్చ||**2.6.11**||

ఉశన్తస్త్వా హవామహ ఉశన్తః సమిధీమహి। ఉశన్నుశత ఆ వహ పితౄన్ హవిషే అత్తవే॥ త్వగ్ం సోమ ప్రచికితో మనీషా త్వగ్ం రజిష్ఠమను నేషి పన్థామ్। తవ ప్రణీతీ పితరో న ఇన్దో దేవేషు రత్నమభజన్త ధీరాః॥ త్వయా హి నః పితరః సోమ పూర్వే కర్మాణి చక్రుః పవమాన ధీరాః। వన్వన్నవాతః పరిధీగ్ంరపోర్ణు వీరేభిరశ్వైర్మఘవా భవా [65] నః॥ త్వగ్ం సోమ పితృభిః సంవిదానోఽను ద్యావాపృథివీ ఆ తతన్థ। తస్మై త ఇన్దో హవిషా విధేమ వయగ్గ్ స్యామ పతయో రయీణామ్॥ అగ్నిష్వాత్తాః పితర ఏహ గచ్ఛత సదఃసదః సదత సుప్రణీతయః। అత్తా హవీగ్ంషి ప్రయతాని బర్హిష్యథా రయిగ్ం సర్వవీరం దధాతన॥ బర్హిషదః పితర ఊత్యర్వాగిమా వో హవ్యా చకృమా జుషధ్వమ్। త ఆ గతాఽవసా శంతమేనాఽథాఽస్మభ్యగ్ం [66] శం యోరరపో దధాత॥ ఆఽహం పితౄన్థ్సువిదత్రాగ్ం అవిథ్సి నపాతం చ విక్రమణం చ విష్ణోః। బర్హిషదో యే స్వధయా సుతస్య భజన్త పిత్వస్త ఇహాఽఽగమిష్ఠాః॥ ఉపహూతాః పితరః సోమ్యాసో బర్హిష్యేషు నిధిషు ప్రియేషు। త ఆ గమన్తు త ఇహ శ్రువన్త్వధి బ్రువన్తు తే అవన్త్వస్మాన్॥ ఉదీరతామవర ఉత్పరాస ఉన్మధ్యమాః పితరః సోమ్యాసః। అసుం [67] య ఈయురవృకా ఋతజ్ఞాస్తే నోఽవన్తు పితరో హవేషు॥ ఇదం పితృభ్యో నమో అస్త్వద్య యే పూర్వాసో య ఉపరాస ఈయుః। యే పార్థివే రజస్యా నిషత్తా యే వా నూనగ్ం సువృజనాసు విక్షు॥ అధా యథా నః పితరః పరాసః ప్రత్నాసో అగ్న ఋతమాశుషాణాః। శుచీదయన్దీధితిముక్థశాసః క్షామా భిన్దన్తో అరుణీరప వ్రన్॥

యదగ్నే [68] కవ్యవాహన పితౄన్ యక్ష్యృతావృధః। ప్ర చ హవ్యాని వక్ష్యసి దేవేభ్యశ్చ పితృభ్య ఆ॥ త్వమగ్న ఈడితో జాతవేదో ఽవాడ్ఢవ్యాని సురభీణి కృత్వా। ప్రాదాః పితృభ్యః స్వధయా తే అక్షన్నద్ధి త్వం దేవ ప్రయతా హవీగ్ంషి॥ మాతలీ కవ్యైర్యమో అఙ్గిరోభిర్బృహస్పతిర్ఋక్వభిర్వావృధానః। యాగ్ శ్చ దేవా వావృధుర్యే చ దేవాన్థ్స్వాహాన్ యే స్వధయాఽన్యే మదన్తి। [69] ఇమం యమ ప్రస్తరమా హి సీదాఙ్గిరోభిః పితృభిః సంవిదానః। ఆ త్వా మన్త్రాః కవిశస్తా వహన్త్వేనా రాజన్ హవిషా మాదయస్వ॥ అఙ్గిరోభిరా గహి యజ్ఞియేభిర్యమ వైరూపైరిహ మాదయస్వ। వివస్వన్తగ్ం హువే యః పితా తేఽస్మిన్ యజ్ఞే బర్హిష్యా నిషద్య॥ అఙ్గిరసో నః పితరో నవగ్వా అథర్వాణో భృగవః సోమ్యాసః। తేషాం వయగ్ం సుమతౌ యజ్ఞియానామపి భద్రే సౌమనసే స్యామ॥[70]

*భవాస్మభ్యమసుం యదగ్నే మదన్తి సౌమనస ఏకం చ॥***2.6.12**॥

*సమిధశ్చక్షుషీ ప్రజాపతిరాజ్యం దేవస్య స్ఫ్యం బ్రహ్మవాదినోఽద్భిరగ్నేస్త్రయో మనుః పృథివ్యాః పశవోఽగ్నీధే దేవా వై యజ్ఞస్య యుక్ష్వాశన్తస్త్వా ద్వాదశ॥***12**॥

సమిధో యాజ్యా తస్మాన్నాఽభాగగ్ం హితమన్విత్యాహ ప్రజా వా ఆహేత్యాహ యుక్ష్వా హి సప్తతిః॥70॥

సమిధస్సౌమనసే స్యామ॥

॥హరిః ఓమ్॥

॥శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

॥ఇతి ద్వితీయకాణ్డే షష్ఠః ప్రశ్నః॥

॥ద్వితీయకాణ్డః సమాప్తః॥